

Helena Hedelin
Stockholm, Sverige
2000

Opublicerat manuskript, © Helena Hedelin & Pirjo Uino

Osteologisk analys av material från finska Karelen, nuvarande Ryssland

Inledning

Den osteologiska analysen utfördes under december 2000 av Helena Schramm Hedelin. Som referensmaterial har använts dels den osteologiska samlingen vid Statens Historiska Museum i Stockholm, dels samlingen vid Arkeosteologiska forskningslaboratoriet vid Stockholms universitet. Doktorand Carina Olsson, Arkeosteologiska forskningslaboratoriet, har varit behjälplig vid identifieringen av sälbenen från Kaunismäki.

Arbetet är utfört på uppdrag av fil.dr. Pirjo Uino, Museiverket i Helsingfors, inom ramen för projektet "Viipurin läänin tutkimushanke". Uppdraget förmedlades via professor Elisabeth Iregren, arkeologiska institutionen, Lunds universitet.

Material

Det analyserade materialet omfattar totalt ca 2479 gram ben, varav ca 23 gram är obränt och resten är bränt. Ca 1288 gram (52 %) kunde identifieras. Benmaterialet härrör från åtta olika fyndlokaler och tillvaratogs vid olika arkeologiska undersökningar gjorda mellan 1890 och 1939. I något fall är fornlämningen ej sakkunnigt undersökt.

De aktuella fyndlokalerna är Ylä-Kuusa i Muolaa (Sv. Mohla), Kaunismäki i Tytärsaari, Essaari Muurikanniemi och Paatio Västervik i Virolahti, Lapinlahti Hennonmäki och Lapinlahti Naskalinmäki i Sakkola och slutligen Nukuttalahti och Hernämäki i Sortavala. Samtliga lokaler ligger i nuvarande ryska Karelen, ett område som vid tiden för utgrävningarna hörde till Finland.

I de arkeologiska rapporterna har fornlämningarna klassificerats som gravar, utom i ett fall där det angivits som osäkert om benen kommer från en brandgrav eller från en boplatz. För arkeologiska uppgifter hänvisas till Uino 1997.

Utgångspunkten inför den osteologiska analysen var att det rörde sig om sju brandgravar från sju olika lokaler. I tre fall; Virolahti, Sakkola och Sortavala, återfinns två gravar i samma kommun, men eftersom gravarna inte är samtida har det inte bedömts relevant att göra jämförelser mellan dem utan samtliga sju lokaler har betraktats som separata enheter. Alla gravarna dateras till yngre järnålder, utom i ett fall där dateringen inte kunnat anges närmare än till perioden bronsålder – järnålder. Benen från Kaunismäki (NM 5424, 5451, 8703 och 8812) visade sig vara uteslutande djurben och tolkningen blir därför att det i detta fall inte rör sig om en grav.

De sju brandgravarna innehöll alla ben av människa, i varierande mängd. I tre av gravarna hade benen samlats upp på olika ställen i anläggningen och förts till olika fyndnummer. Det finns dock inget utifrån den osteologiska analysen som pekar mot att flera människor lagt i samma anläggning, utan endast en människa har kunnat beläggas i respektive grav. Den bedömningen grundas dels på det faktum att benen i varje grav uppvisar en homogen åldersindikation, dels på att det inte påträffats dubblerade benslag. Naturligtvis finns ändå en möjlighet att två eller flera individer i samma åldersintervall lagts i samma grav, men eftersom det inte finns några tecken på det blir det så kallade MIND-talet (minsta individ antal) en människa/grav (se vidare under kapitlet *Resultat*).

Gravmaterialet är tämligen enhetligt vad gäller bränningen. Det är överlag väl bränt. De enda obrända fragment som finns är två trasiga djurtänder, från häst respektive får eller get. I en grav är benen jämt sotiga, i fyra gravar finns enstaka sotiga fragment och i två av gravarna slutligen, är benen helt rena och ljusbeiga till färgen. I Sverige tycks förekomsten med sotiga ben inte vara knuten till någon särskild tidsperiod. Det förekommer redan under sen bronsålder och under hela järnåldern, men är vanligast under yngre järnålder (Gejvall 1961 s 160ff, Sigvallius 1994 s. 118f). Under yngre järnålder kan förekomsten av sot oftast förklaras av att graven lags direkt på platsen för kremeringen och att benen ligger kvar i brandlagret.

Procentandelen identifierade ben har en stor spännvidd mellan de olika fyndnumren. Orsaken till det är emellertid inte att vissa gravar är påtagligt rika på stora fragment, som lätt kan identifieras. Det är snarare så att vissa fyndnummer innehåller en mycket liten mängd ben, bara några gram, och om dessa kan identifieras blir procenttalet identifierade ben missvisande stort.

Benmängden i gravarna varierar kraftigt. I graven från Paatio Västervik återfanns endast ca 36 gram, medan det i den benrikaste graven, den från Hernämäki, tillvaratogs ca 797 gram. I de övriga gravarna fanns mellan ca 80 gram och upp till ca 660 gram. Studier av moderna kremationer visar att benmängden efter ett bränt skelett uppgår till ca 2,6 – 3,3 kg (Holck 1987 s.71). Variationerna i intervallet beror huvudsakligen på individens kön, ålder och kroppslängd. För de här aktuella gravarna är det svårt – utifrån den ibland bristfälliga arkeologiska dokumentationen – att avgöra om graven anlagt på den plats där kremeringen ägde rum. Det förefaller dock inte som om så var fallet och ihopsamlandet och förflyttandet av benen kan i sig ha medfört att en del av materialet oavsiktligt försvunnit. Det är också möjligt att en del av benen, som en ritual i gravläggningen, deponerats på en annan plats eller spritts för vinden.

Det är alltså uppenbart att man inte i någon av gravarna återfunnit samtliga rester efter den gravlagde individen. I svenska brandgravsmaterial är detta ett välkänt fenomen som har diskuterats av ett flertal forskare. I brandgravar från bronsåldern och äldre järnåldern är det vanligt att endast en mindre del av det brända skelettet lagts i graven. I yngre järnåldersgravar kompliceras frågan av att det ofta finns djur med i materialet och att det därmed inte är möjligt att avgöra hur mycket av den totala benmängden som härrör från människa.

Det har också diskuterats huruvida de fragment som slutligen lades i graven, var medvetet utvalda eller ej. Några forskare har menat att man valde ut fragment från vissa delar av kroppen, t ex kraniet. Det är mycket riktigt så att kraniefragmenten väldigt ofta är överrepresenterade i förhållande till kraniets andel av hela skelettet. Det är emellertid till stor del ett källkritiskt problem. Till att börja med är skalltaksfragmenten kompakta och hårda så

att de bevaras bättre än mer porösa ben. Vidare är de lätta att känna igen vid en osteologisk analys och det är stor sannolikhet för att de kan identifieras i mycket högre utsträckning är många andra benslag.

Metod

Fragmenten har, där så var möjligt, identifierats till art, benslag, del och sida. De rörbensfragment som identifierats till människa, men som ej kunnat identifieras till benslag, har förts till en egen grupp *ossa longa* i benlistan. I redogörelsen för gravarna benämns de som delar från de långa rörbenen. Fragmenten från den mellersta delen (diafysen) på rörbenen från de olika extremitetsbenen (lårben, överarmsben, strålben etc) är ofta svåra att skilja från varandra. När rörbensfragmenten ändå tas med på detta sätt, ger det en möjlighet att påvisa förekomsten av extremitetsben, även om det exakta benslaget inte kan fastställas. Det har medfört att identifieringsprocenten blivit högre än vad som är fallet när rörbensfragment inte räknas med på detta sätt bland det identifierade materialet.

Varje benslag har räknats och vägts för sig. Varje identifierat fragment har lagt i separata, märkta påsar, så att det är möjligt att i efterhand kontrollera identifieringen. I gravpresentationen redovisas varje benslag på svenska. Kraniets olika delar redovisas sammanslaget. De flesta benen i handen och foten - mellanhands- och mellanfotsben och falanger - redovisas i regel som ben från "hand/fot" eftersom det vanligen inte går att avgöra om fragmenten härrör från handen eller foten. Fragmentens storlek, färg och bränning har noterats. Det största fragmenten har mätts exakt och för de övriga fragmenten anges ett ungefärligt storleksintervall. Fragmentens färg har bedömts subjektivt och anges huvudsakligen för att visa om benen är sotiga eller ej samt i vissa fall även graden av bränning. Graden av bränning har noterats såsom "dåligt bränt" eller "väl bränt".

Materialet presenterad dels sammanfattande i appendix *Gravarna*, sist i rapporten, dels exakt för varje fragment i benlistan, som medföljer som bilaga.

Det visade sig vara svårt att göra åldersbedömningar på materialet, eftersom lämpliga fragment saknas. I flertalet fall har bedömningen blivit "adult", vilket är en gemensam beteckning för de tre intervallen *adultus*, *maturus* och *senilis*. Beteckningen används när individen inte kan åldersbedömas närmare än till vuxen. I ett fall har bedömningen satts till *juvenilis*. Åldersintervallen följer Szilvassy (1988 s 421)

Juvenilis	14 - 22 år
Adultus	20 - 40 år
Maturus	40 - 60 år
Senilis	60 - år

I några fall har även beteckningen "ej litet barn" använts. Dessa fyndnummer innehöll en mycket liten mängd ben och bara ett fåtal fragment, från kraniet eller de långa rörbenen, har kunnat identifieras. Tjockleken på dessa fragment visar att de inte härrör från ett litet barn, men ingen närmare åldersangivelse har kunnat göras. Även om informationen kan synas begränsad, intervallet blir ju så stort, har den ansetts relevant. Detta för att undvika att sådana gravar, med mycket liten benmängd och med svårbedömda fragment, endast utifrån sin ringa benmängd, ska tolkas som barngravar. I Sverige har det under lång tid diskuterats den låga andelen barngravar, dvs de är för få i förhållande till det förväntade antalet, från större delen av förhistorien (se Hedelin 1997 s 79ff och där anförd litteratur.)

Åldersbedömningen har skett med hjälp av flera olika kriterier och med olika metoder. På kraniet har dels sutursammansväxningen beaktats, dels skalltakets tjocklek och förhållandet mellan den yttre kompakta ytan och den porösa vävnaden emellan dessa lager (tabula interna/externa och diploën). Suturena förändras från ett fint, vågigt mönster hos små barn, till att blir mer utpräglat. Under adultusperioden inleds sammanväxningen av suturena på kraniets insida (internt) och fortgår mot utsidan (externt). Processen fortgår under matusperioden och är avslutad under senilis. Förloppet är högst individuellt. Hos en del individer växer suturena aldrig ihop utan förblir öppna långt upp i åldern. Dessutom föreligger en könsskillnad. Generellt sker förloppet snabbare hos män än hos kvinnor. Kraniesuturena som kriterium bör därför användas i kombination med andra, oberoende kriterier. Om sådana saknas bör åldersbedömningen sättas i ett större intervall, t ex adult. Skalltakets tjocklek och utseende kan också användas som åldersindikator. Hos små barn är skalltaget tunt och saknar till att börja med diploë, den porösa mellanvävnaden. Diploën växer sedan till och under adultusperioden utgör den ungefär 1/3 av skalltakets totala tjocklek. Under perioden matus tunnas tabulan, det yttre kompakta skiktet, ut, medan diploën förtjockas. Under senilis kan det vara svårt att urskilja övergången mellan skikten (Gejvall 1948 s 161f). I ett fall har epifyssammansväxningen använts vid åldersbedömningen. En stor del av skelettets ben har sk epifyser, lösa ledändar, när individen är ung. Ledändarna växer sedan ihop, fuserar, med resten av benet och bildar en enhet. De tidigaste fuseringarna sker redan i 13-årsåldern och vid 20-25 årsåldern är samtliga ben färdigväxta och fuserade. Metoden är användbar tills dess att individen uppnått vuxen ålder, det vill säga under hela den tid som skelettet är under uppbyggnad. Därefter måste åldersbedömningen grundas, inte på benets tillväxt, men på dess åldrande. Den processen är oregelbunden och det är betydligt svårare att åldersbedöma skelettet från en äldre individ än skelettet från en yngre; dels blir åldersintervallen större, dels överensstämmer inte alltid den biologiska åldern med den kronologiska. Det finns stora individuella skillnader i skelettets utveckling, däribland också en könsskillnad. Vidare föreligger skillnader mellan olika populationer, beroende på en kombination av genetiska och näringsfysiologiska faktorer (Brothwell 1981 s 68).

Resultat

De sju brandgravarna innehöll alla ben av människa i varierande mängd. I tre av gravarna (Hennonmäki, Naskalinmäki och Hernämäki) hade benen samlats upp på olika ställen i anläggningen och förts till olika fyndnummer. I dessa fall talar de arkeologiska rapporterna om flera individer i respektive grav. I Hennonmäki rör det sig om tre till fem individer, i Naskalinmäki om fem till tio individer och i Hernämäki om tre individer. I det sistnämnda fallet handlar det dock om tre rösen där brända ben påträffades endast i ett av rösen, vilket alltså kan förklara varför den arkeologiska tolkningen ger tre individer medan den osteologiska analysen endast visar på en individ. För de två andra av dessa tre gravar är situationen en annan. Det är en stor diskrepans mellan den arkeologiska tolkningen, vilken i huvudsak baseras på föremålen och den osteologiska analysens resultat, som alltså ger en individ i respektive grav. Den tolkningen, som för övrigt gäller samtliga sju gravar, grundas dels på det faktum att benen i varje grav uppvisar enhetliga åldersindikationer, dels på att det inte påträffats några dubblade benslag. Naturligtvis finns ändå en möjlighet att två eller flera individer i samma åldersintervall lagt i samma grav, men eftersom det inte finns några tecken på det, blir det så kallade MIND-talet (minsta individ-antal) en människa/grav. Den ringa benmängden i graven från Hennonmäki (83,6 gram) och från Naskalinmäki (663,5 gram) ger också en antydning om att det inte är rester efter ett flertal människor som lagts i graven. Det

finns naturligtvis ingen absolut överensstämmelse mellan benmängden och antalet gravlagda individer i en grav. Benmängden kan variera avsevärt. Det förefaller dock osannolikt att kremeringen av en större grupper människor, upp till 10 personer, skulle resultera i endast drygt ½ kilo brända ben. I det benförande röset i Hernämäki påträffades benen spridda på två olika ställen och de delades upp i två separata fyndnummer. Det finns dock passning mellan flera röbensfragment från de olika fyndnummer och det visar att det är ben från en och samma individ i de två benpositionerna. Några motsvarande passningar mellan ben från olika fyndnummer kunde inte hittas i de andra två fallen, trots att stor möda lades på det arbetet. Detta eftersom frågan om antalet gravlagda individer var en central uppgift i analysarbetet. Här spelar dock till sist den arkeologiska kontexten en viktig roll. Om de olika fyndnumren representerar slutna benpositioner, som anlagts vid olika tillfällen, blir det naturligtvis en tungt vägande faktor vid den slutliga tolkningen.

En åldersbedömning var möjlig för sex av de sju individerna. Fyra av dessa har bedömts såsom adulta, dvs vuxna. En individ har förts till åldersgruppen adultus, dvs yngre vuxen. I materialet från Nukuttalahti, var den gravlagde en ung person, ca 15-20 år. I den sjunde graven, den från Paatio Västervik, kunde ingen närmare bedömning göras än att individen inte var ett barn (se kapitlet *Metod*). Åldersstrukturen kan synas egendomligt homogen. Barnen saknas helt, med undantag för den unge personen från Nukuttalahti. Det är emellertid så att de gravar som ingår i analysen utgörs av utmärkande rösen, i regel stora och med en rik föremålsuppsättning. Flera av gravarna är runt fem meter eller mer i diameter (Uino 1997 s 46). Det röse som är minst av de sakkunnigt undersökta är det med den gravlagde ungdomen.

Den relativt ringa benmängden i gravarna och avsaknaden av lämpliga fragment medförde att könsbedömningar dessvärre inte var möjliga i något fall.

Det finns mycket få djurben i gravarna. I materialet från Hennonmäki påträffades en trasig, obränd hästtand. Även i graven från Nasalinmäki fanns en obränd djurtand, från får eller get, samt dessutom en björnklo. I graven från Hernämäki slutligen fanns en björnklo, ett fragment sannolikt från hund samt ett djurbensfragment som inte närmare kunde artbestämmas. Formisto skriver i sin analys av brandgravar från Vainiomäki i sydvästra Finland att hon funnit flera obrända djurtänder, att det är osäkert varför de förekommer i gravsammanhang, men att de kan ha någon symbolisk betydelse i gravritualen (Formisto 1996 s 84). Företeelsen existerar även i Sverige och finns belagd i ett flertal landskap. Det är vanligast att de obrända benen är just tänder, men ibland förekommer även andra benslag (Iregren 1983 s 34, Sigvallius 1994 s 128).

Fyndet av hund är något osäkert. Fragmentet är så litet att identifieringen reserverats med ett frågetecken. Det rör sig om ett fragment från lårben samt en del av ett revben som möjligen också kommer från hund. I svenska material är det vanligen så, vad gäller hunden, att alla eller de flesta kroppsdelar finns representerade i graven (Iregren 1972 s 96ff). Den liksom hästen hanterades inte som ett matdjur, till skillnad från till exempel får, get, svin och nötkreatur, där man ofta bara finner enstaka delar från djuren i gravmaterialet.

Björnklor är tämligen vanliga fynd i svenska brandgravar från järnåldern. Det finns också belagt i finskt material (Formisto 1996 s 84ff). I en sammanfattning över forskningsläget vid 1970-talets början redovisar Iregren att björn förekommer även i ryskt material från yngre järnåldern (Iregren 1972 s 80). Klorna anses vara en rest av en björnfäll som på något sätt ingått i gravutrustningen, till exempel som en fäll som den döde placerats på, på bålet (Petré 1980 s 5ff). Tolkningen stöds av fynd i skelettgravar där man kunnat belägga björnfällens

användning på detta sätt. Det faktum att endast en enda klo påträffats i de här aktuella gravarna indikerar möjligen att det i dessa fall inte rör sig om en hel fäll. Petré skriver i sin undersökning om de svenska gravarna att medelvärdet för antalet klor är 6,7 per brandgrav (1980 s 7). Även det är ju betydligt färre än de 20 klor som från början sitter i en fäll. I gravarna från Nasalinmäki och Hernämäki var den totala benmängden ca 663 respektive 797 gram. Det betyder att mer än 2/3 av den förväntade benmängden saknas, räknat endast på människobenen. Det är möjligt att det ursprungligen funnits fler björnklor men att dessa ej tagits till vara och lagts i graven. En annan tolkning är att det inte här rör sig om en hel fäll utan bara om enstaka klor. I Sverige finns flera fynd av enstaka lösa klor i form av amuletter. Enligt Petrés studie verkar förekomsten av björnklor i gravarna inte under någon tidsperiod vara könsbundet. De förekommer i lika stor utsträckning i mans- som kvinnogravar (1980 s 8, 11). I Norge däremot har Hjørungdal visat att björnklor kan kopplas till Odinskulten och mansgravar (1991 s 105f). I en senare undersökning av svenskt material, som delvis omfattar samma geografiska områden som Petrés studie, dras liknande slutsatser, att björnklor – åtminstone för Mälardalen – är utmärkande för mansgravar (Lagerlöf 1994 s 207).

Materialet från Kaunismäki, Tytärsaari utgjordes, som tidigare nämnts enbart av djurben. Benen påträffades i anslutning till flera föremål, huvudsakligen smycken, daterade till 500-tal. I den arkeologiska rapporten tolkas fynden som härrörande från en eller flera förstörda gravar. Det fanns inget spår av kulturlager, däremot några härdar i närheten (Kivikoski 1939 s 5f). En ritning som Hackman gjort av området visar att en del av benen låg tämligen nära dels en av härdarna, dels en fyndplats med epineolitisk keramik (Hackman 1909). Benmängden uppgår till ca 80 gram och en stor del av det, ca 66 gram (82 %) kunde identifieras. Den övervägande delen av benen är brända. De är överlag väl brända, även om en del fragment är sämre brända och blå/svarta till färgen. Många av de brända benen är mycket välbevarade. De obrända benen delar sig – vad gäller bevaring – i två grupper, där en del är mycket välbevarade och flera av benen är hela. De är så väl bevarade att det ger en misstanke om att de är sentida. Bevaringsförhållandena brukar inte vara så goda i Finland. Den andra delen är i betydligt sämre skick; fragmenterat, mycket skört och mjöligt. Två arter dominerar, nämligen hare och vikaresäl. Det fanns minst tre harar bland det identifierade materialet. Samliga dessa ben, utom ett, är brända. Det obrända harbenet är möjligen bearbetat och kan vara ett redskap eller en del av ett redskap. Flertalet av de mindre benen är mer eller mindre hela. En av hararna är betydligt större än de andra två. Alla ben kommer från fullvuxna djur. Fragment från de flesta kroppsdelar: extremiteterna, kraniet, tassarna och ryggraden, identifierades. Vad gäller benen från vikaresäl återfinns såväl obrända som brända fragment. De fem identifierade fragmenten härrör från djurets främre extremiteter. Flera av fragmenten kunde klistras ihop till större bitar. Vikaresälen var vanlig i hela Östersjön under järnåldern. Dessutom fanns en större mängd ben, obrända och brända, från säl vilka inte närmare har kunnat artbestämmas. Möjligen kommer också dessa från vikaresäl. Vidare identifierades ett par tandfragment från får eller get samt ett kraniefragment som sannolikt kommer från svin.

Sammanfattning

Den osteologiska analysen omfattar sju gravar och vad som tolkats som ett lösfyndsmaterial från totalt åtta olika lokaler i tidigvarande södra finska Karelen; Ylä-Kuusa i Muolaa, Kaunismäki i Tytärsaari, Essaari Muurikanniemi och Paatio Västervik i Virolahti, Lapinlahti Hennonmäki och Lapinlahti Naskalinmäki i Sakkola och slutligen Nukuttalahti och

Hernämäki i Sortavala. Materialet har en sammanlagt vikt av ca 2,5 kg. Den övervägande delen av benen är brända.

I de sju gravarna påträffades rester efter en individ i varje grav. Fyra av dessa har åldersbedömts såsom vuxna (adult), en som yngre vuxen (adultus), en som ungdom (juvenilis) och i ett fall kunde åldersbedömningen inte sättas närmare än att det inte rör sig om ett barn. Inslaget av djurben är ringa i gravmaterialet. I en grav fanns en obränd hästtand, i en annan fanns en obränd tand av får eller get samt en björnklo och en den sista av de tre gravarna med djurben fanns en björnklo och ett fragment som sannolikt kommer från en hund. Totalt rör det sig, för samtliga djurben tillsammans, bara om ett fåtal gram.

I lösfyndsmaterialet, som i den arkeologiska rapporten tolkats som skadade gravar, fanns endast djurben. De identifierade arterna är hare, vikaresäl, svin och får eller get. Dessutom fanns en mängd sälben som inte närmare har kunnat artbestämmas. Det är möjligt att dessa också är vikaresäl.

Appendix

Gravarna

Ylä-Kuusaa, Muolaa (Mohla) NM 2744:22

Fyndnumret omfattar 191,5 gram brända ben, varav 163,0 gram (85 %) kunnat identifieras. Materialet är väl bränt och vitt/grått till färgen. Enstaka fragment är sotiga och svarta till färgen. Det största fragmentet är 5,1 cm och de flesta övriga är 1,5 – 2,5 cm stora.

Människa 163,0 gram (sammanlagt 102 fragment) från kraniet (57 fragm.), skulderblad (1), överarmsben (3), lårben (7), skenben (3), långa rörben (30)

Åldersbedömning: Adult. Diafyserna är kraftiga och kraniefragmenten är tämligen tjocka och på ett fåtal är suturerna sammanväxta internt.. Det finns viss osteofytbildning på vertebrae lumbalis.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

Essaari Muurikanniemi, Virolahti NM 7424:10

Fyndnumret omfattar 244,7 gram brända ben, varav 111,3 gram (45 %) kunnat identifieras. Materialet är väl bränt och tämligen jämt sotigt och svart/grått till färgen. Det största fragmentet är 2,9 cm och de flesta övriga är 0,5 – 1,5 cm stora. Bland benen låg en stor mängd grus och sand, vilket sorterats borts i samband med analysen. Av den anledningen har materialet vikt minskat påtagligt jämfört med den ursprungliga fyndlistan.

Människa 111,3 gram (sammanlagt 195 fragment) från kraniet (96), tänder (5), vadben (1), skenben (1), långa rörben (92).

Åldersbedömning: Adult. På några kraniefragment är suturerna sammanväxta internt, dock öppna externt.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

Paatio Västervik, Virolahti NM 11 128:1

Fyndnumret omfattar 36,4 gram brända ben, varav 12,9 gram (35 %) kunnat identifieras. Materialet är väl bränt. Enstaka fragment är sotiga och svart/grå till färgen, de övriga är ljusbruna/beiga. Det största fragmentet är 2,0 cm och de flesta övriga är 0,5 – 1,5 cm stora.

Människa 12,9 gram (sammanlagt 20 fragment) från kraniet (4) och långa rörben (16).
Åldersbedömning: Ej litet barn. Skalltakets tjocklek visar att det inte rör sig om ett litet barn, men någon närmare åldersbedömning är ej möjlig.
Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7291:17, NM 7754:8, NM 7754:10, NM 7754:13, NM 7754:15, NM 7754:19, NM 7754:25, NM 7754:31, NM 7754:33, NM 7754:35, NM 7754:39, NM 7754:55

NM 7291:17

Fyndnumret omfattade 13,0 gram brända ben, varav 9,0 gram (69 %) kunnat identifieras. Materialet är väl bränt. Enstaka fragment är sotiga och svarta till färgen. De övriga är ljusbruna/beiga. Det största fragmentet är 3,0 cm och de flesta övriga är 0,5 – 2,0 cm stora.

Människa 9,0 gram (sammanlagt 14 fragment) från kraniet (4) och långa rörben (10).
Åldersbedömning: Ej litet barn. Skalltakets tjocklek och de relativt grova rörbensfragmenten visar att det inte rör sig om ett litet barn, men någon närmare åldersbedömning är ej möjlig.
Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

NM 7754:8

Fyndnumret omfattar 4,9 gram ben, varav 4,5 gram (92 %) kunnat identifieras. Ett fragment, med en vikt av 1,8 gram är obränt och resten, 3,1 gram är bränt. De brända materialet är väl bränt, ej sotigt och vitt till färgen. Det obrända fragmentet är 2,3 cm stort. Det största brända fragmentet är 1,8 cm och de flesta övriga är 0,5 – 1,5 cm stora.

Människa 2,7 gram (sammanlagt 5 fragment) från kraniet (3) och långa rörben (2).
Åldersbedömning: Ej litet barn. Skalltakets tjocklek visar att det inte rör sig om ett litet barn, men någon närmare åldersbedömning är ej möjlig.
Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

Häst 1,8 gram (1 fragment) vilket utgörs av en del av roten från en framtand.

NM 7754:10

Fyndnumret omfattar 3,7 gram brända ben, varav 2,1 gram (57 %) kunnat identifieras. Materialet är väl brända och beige/vita till färgen. Det största fragmentet är 2,3 cm och de flesta övriga är 0,5 – 1,0 cm stora.

Människa 2,1 gram (sammanlagt 4 fragment) från kraniet (3) och långa rörben (1).

Åldersbedömning: Ej litet barn. Skalltakets tjocklek visar att det inte rör sig om ett litet barn, men någon närmare åldersbedömning är ej möjlig.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

NM 7754:13

Fyndnumret omfattar 6,4 gram brända ben, varav 2,7 gram (42 %) kunnat identifieras.

Materialet är väl bränt. Endast ett fragment är sotigt, de övriga är ljusgråa/vita till färgen. Det största fragmentet är 1,4 cm och de flesta övriga är 0,5 – 1,0 cm stora.

Människa 2,7 gram (sammanlagt 6 fragment) från tänder (2), hand/fot (1) och långa rörben (3).

Åldersbedömning: Ej litet barn. De relativt grova rörbensfragmenten och det faktum att den ena tandroten (ett mycket litet fragment) troligen har en sluten rotkanal i spetsen, visar att det inte rör sig om ett litet barn, men någon närmare åldersbedömning är ej möjlig.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

NM 7754:15

Fyndnumret omfattar 0,9 gram brända ben, varav 0,1 gram (11 %) kunnat identifieras.

Materialet är väl bränt, ej sotigt och beigttill färgen. Samtliga sex fragment är ca 0,5 – 1,0 cm stora.

Människa 0,1 gram (1 fragment) från en tand.

Åldersbedömning: Någon åldersbedömning var ej möjlig att göra.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

NM 7754:19

Fyndnumret omfattar 0,6 gram brända ben och inget fragment kunnat identifieras. Materialet är väl bränt, ej sotigt och beigttill färgen. Samtliga fyra fragment är ca 1,0 cm stora.

NM 7754:25

Fyndnumret omfattar 10,1 gram brända ben, varav 7,4 gram (73 %) kunnat identifieras.

Materialet är väl bränt, ej sotigt och beigttill färgen. Det största fragmentet är 2,2 cm och de flesta övriga är 1,0 – 1,5 cm stora.

Människa 7,4 gram (sammanlagt 9 fragment) från långa rörben.

Åldersbedömning: Ej litet barn. De relativt grova rörbensfragmenten visar att det inte rör sig om ett litet barn, men någon närmare åldersbedömning är ej möjlig.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

NM 7754:31

Fyndnumret omfattar 4,3 gram brända ben, varav 3,5 gram (81 %) kunnat identifieras.

Materialet är väl bränt, ej sotigt och ljusbrunt/beigttill färgen. Det största fragmentet är 4,0 cm och de flesta övriga är 1,0 – 3,0 cm stora.

Människa 3,5 gram (sammanlagt 5 fragment) från kraniet (2) och långa rörben (3).

Åldersbedömning: Ej litet barn. De relativt grova rörbensfragmenten visar att det inte rör sig om ett litet barn, men någon närmare åldersbedömning är ej möjlig.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

NM 7754:33

Fyndnumret omfattar 1,1 gram brända ben vilket utgörs av två fragment. Båda fragmenten kunde identifieras. Fragmenten är väl brända, ej sotiga och ljusgrå/vita till färgen. De är båda ca 1,5 – 2,0 cm stora.

Människa 1,1 gram (sammanlagt 2 fragment) från kraniet (1) och långa rörben (1).

Åldersbedömning: Någon åldersbedömning var ej möjlig att göra.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

NM 7754:35

Fyndnumret omfattar 0,8 gram brända ben. Inget fragment kunde identifieras. Materialet är väl bränt, ej sotigt och vitt till färgen. Ett fragment är millimeter stort, de övriga är ca 1,0 cm stora.

NM 7754:39

Fyndnumret omfattar 3,4 gram brända ben, varav 2,9 gram (85 %) kunnat identifieras.

Materialet är väl bränt, ej sotigt och beigtt till färgen. Det största fragmentet är 2,6 cm och de flesta övriga är 0,5 – 1,5 cm stora.

Människa 2,9 gram (sammanlagt 4 fragment) från kraniet (3) och långa rörben (1).

Åldersbedömning: Ej litet barn. De relativt grova rörbensfragmenten visar att det inte rör sig om ett litet barn, men någon närmare åldersbedömning är ej möjlig.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

NM 7743:55

Fyndnumret omfattar 34,4 gram brända ben, varav 29,0 gram (84 %) kunnat identifieras.

Materialet är delvis dåligt bränt. Fragmenten är sotiga och svart/bruna till färgen. Det största fragmentet är 3,5 cm och de flesta övriga är 1,0 – 2,0 cm stora.

Människa 29,0 gram (sammanlagt 53 fragment) från kraniet (43), knäskål (1), revben (1) och långa rörben (8).

Åldersbedömning: Adult. Skalltaksfragmenten är tjocka med tunn tabula interna och externa och tämligen kraftig diploë.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

Sammanfattning Totalt tillvaratogs i hela graven 83,6 gram, varav 62,3 gram (75 %) kunnat identifieras. 81,8 gram är bränt och 1,8 gram är obränt. Fyndnummer 7754:55 skiljer ut sig så till vida att samtliga fragment där är sotiga och svarta/gråa till färgen. Benen i de övriga fyndnumren är – överlag – ej sotiga och beiga/vita till färgen. Dock finns enstaka sotiga fragment även i 7291:17 och 7754:13. Vad gäller fragmentering, bränning och generellt

utseende på benen finns inga tydliga skillnader mellan de tolv fyndnumren. 7754:55 skiljer sig alltså endast vad gäller sotigheten. Det finns ingenting som talar för att det rör sig om flera individer i graven. Det bör emellertid påpekas att det inte heller finns något som talar mot detta. Inga passningar av olika fragment i de separata fyndnumren har påträffats, trots att frågeställningen om antalet individer undersökts särskilt.

Det minsta individantalet, för människa, i graven blir en individ, utifrån den osteologiska analysen. Däremot kan naturligtvis arkeologiska bedömningar ge ett större individantal. Förutom människobenen påträffades en del av en obränd hästtand i graven. I övrigt finns inga indikationer på djurben i materialet.

Lapinlahti Nasalinmäki, Sakkola NM 7901:47, NM 7901:65

NM 7901:47

Fyndnumret omfattar 3,6 gram brända ben, varav 3,5 gram (97 %) kunnat identifieras. Materialet är väl bränt, ej sotigt och ljusbrunt till färgen. Det största fragmentet är 2,3 cm och de övriga är 1,0 – 2,0 cm stora.

Människa 3,5 gram (sammanlagt 3 fragment) från kraniet (1), strålben (1) och långa rörben (1).

Åldersbedömning: Någon åldersbedömning var ej möjlig att göra.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

NM 7901:65

Fyndnumret omfattar 659,9 gram ben, varav 656,4 gram är bränt och 3,5 gram är obränt. 269,2 gram (41 %) kunde identifieras. Det brända materialet är väl bränt och överlag beig/ljusbrunt till färgen. Enstaka fragment är sotiga och svarta. På tre fragment finns spår av rost, eventuellt från något metallföremål i graven. Det största obrända fragmentet är 5,0 cm och det största brända fragmentet är 4,0 cm. De flesta brända fragment är mellan 1,0 och 2,0 cm stora.

Människa 265,9 gram (sammanlagt 361 fragment) från kraniet (232), tänder (1), kotor (2), revben (2), överarm (1), långa rörben (123).

Åldersbedömning: Adultus. Fyra av kraniefragmenten uppvisar helt öppna suturer, ett fragment är sammanväxt externt. Diploën är inte så tjock och utgör mindre än 1/3 av skalltakets totala tjocklek.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

Björn 2,0 gram (1 fragment) från en nästan hel klo.

Får/get 1,1 gram (1 fragment) från en obränd tand.

Ej artbestämda djurben 0,2 gram (1 fragment) från revben.

Sammanfattning Totalt tillvaratogs 663,5 gram ben, varav 660,0 gram är bränt och 3,5 gram är obränt. 272,7 gram (41 %) kunde identifieras. Rester efter en människa påträffades. Det gick ej att finna passning mellan fragmenten i de två fyndnumren, men det finns i övrigt ingenting i materialet som talar för att det är mer än en människa. Individen har åldersbedömts till 20 – 40 år (adultus). Någon könsbedömning var ej möjlig. I graven fanns också en obränd tand från får eller get och en nästan hel, bränd klo från björn. Dessutom påträffades ett mindre revbensfragment från ett djur som inte kunnat artbestämmas, men som storleksmässigt liknar en hare.

Nukuttalahti, Sortavala NM 10 822:4

Fyndnumret omfattar 328,5 gram brända ben, varav 199,0 gram (61 %) kunnat identifieras. Materialet är väl bränt, ej sotigt och ljusbrunt/beigt till färgen. På två fragment syns rödaktig färg, eventuellt efter rost från något metallföremål. Det största fragmentet är 4,5 cm och de flesta övriga är 1,0 – 2,5 cm stora.

Människa 199,0 gram (sammanlagt 278 fragment) från kraniet (186), tänder (3), första halskotan (1), övriga halskotor (3), övriga kotor (3), revben (5), överarmsben (2), strålben (3), mellanhandben (1), bäcken (1), lårben (4), vadben (1), fotrotsben (1), hand/fot (4), långa rörben (60).

Åldersbedömning: Juvenilis. Strålbenet är fuserat både proximalt och distalt. Fibulan är fuserad distalt. Humerus däremot har lös caputepifys och falangerna är ofuserade proximalt. Det ger en ungefärlig ålder på 15 - 20 år. Den åldersbedömningen stöds av att det inte finns några sammanväxta suturer på skalltaksfragmenten.

Könsbedömning: Eftersom individen inte är fullvuxen är det inte möjligt att göra någon könsbedömning.

Hernämäki, Sortavala NM 10 904:17, NM 11 126:10

NM 10 904:17

Fyndnumret omfattar 559,0 gram brända ben, varav 229,6 gram (41 %) kunnat identifieras. Materialet är väl bränt, ej sotigt och ljusbrunt/beige till färgen. Det största fragmentet är 3,2 cm och de flesta övriga är upp till 2,0 cm stora.

Människa 228,0 gram (sammanlagt 365 fragment) från kraniet (227), tänder (3), halskotor (1), revben (1), skenben (1), hand/fot (1), långa rörben (131).

Åldersbedömning: Adult. Kraniefragmentens diploë är tämligen tjock och utgör något mer än 1/3 av skalltakets totala tjocklek. Samtliga synliga suturer är helt öppna.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

Björn 0,9 gram, vilket utgörs av en nästan hel klo, något skadad i spetsen.

Hund? 0,3 gram, vilket utgörs av ett fragment från lårbenet.

Ej artbestämt djurben 0,4 gram, vilket utgörs av ett fragment från ett revben.

NM 11 126:10

Fyndnumret omfattar 237,8 gram brända ben, varav 141,4 gram (59 %) kunnat identifieras. Materialet är väl bränt, ej sotigt och ljusbrunt/grått till färgen. Det största fragmentet är 5,0 cm och de flesta övriga är 1,0 – 2,5 cm stora.

Människa 141,4 gram (sammanlagt 135 fragment) från kraniet (68), skulderblad (1), revben (2), skenben (2), lårben (4), långa rörben (58).

Åldersbedömning: Adult. Kraniefragmentens diploë är tämligen tjockt och utgör något mer än 1/3 av skalltakets totala tjocklek.

Könsbedömning: Någon könsbedömning var ej möjlig att göra.

Sammanfattning Totalt tillvaratogs i hela graven 796,8 gram brända ben, varav 371,0 gram (47 %) kunnat identifieras. Rester efter en människa samt en björnklo och ett fragment efter

vad som troligen är en hund, påträffades. Dessutom finns ett revbensfragment som inte närmare kunde artbestämmas, men det är mer sannolikt att det hör till hunden än att det är rester efter ytterligare ett djur. Fragmentet kommer inte från björnen. Materialet i de båda fyndnumren liknar varandra i fråga om färg, bränning och fragmentering. Passning finns mellan två av människans rörbensfragment från de olika fyndnumren.

Litteratur

- Brothwell, D R. 1981. Digging up bones. The excavation, treatment and study of human skeletal remains. 3rd ed. Oxford.
- Formisto, T. 1996. Osteological analyses. I: *Purhonen (ed). Vainionmäki – a merovingian period cemetery in Laitila, Finland.* Helsingfors.
- Gejvall, N-G. 1948. Gravfältet i Horns socken, Västergötland. *KVHAA Handl. 60:2.* Stockholm.
- 1961. Anthropological and osteological analysis of the skeletal material and cremated bones from Simris 2³, Simris parish. I: *Stjernquist (ed). Bronze age problems in the light of Simris excavations. Acta Lund. Ser in 4⁰, No 5.* Lund
- Hackman, A. 1909. Ett fornfynd på Tytärsaari i Finska viken. *Kaukomieli IV.*
- Hedelin, H. 1997. Barngravar – en spegling av verkligheten? I: *Bronsålder och järnålder i Stockholms län.* Stockholms läns museum.
- Hjørungdal, T. 1991. Det sjulte kjønn. Patriarkal tradisjon og feministisk visjon i arkeologien belyst med fokus på en jernalderskontekst. *Acta Archaeologica Lundensia, Series altera in 8⁰.* Lund.
- Holck, P. 1986. Cremated bones. A medical-anthropological study on archaeological material on cremation burials. *Antropologiske skrifter 1. Anatomisk institutt, Oslo Universitet.*
- Iregren, E. 1972. Vårby och Vårberg II. Studie av kremerat människo- och djurbensmaterial från järnåldern. *Theses and Papers in North-European Archaeology.* Stockholm.
- 1983. Förhistoriska kremationer i Västmanland. *Västmanlands fornminnesförening och Västmanlands läns museums årsskrift 1983.*
- Kivikoski, E. 1939. Svenskar i österled under 500-talet. I: *Finskt museum XLVI. Finska fornminnesföreningen.* Helsingfors.
- Lagerlöf, A. 1994. Kult och makt under järnåldern eller nya perspektiv på "ett gammalt material". Några reflektioner kring gravskicksförändringen i Mälardalens folkvandringstid med utgångspunkt i aktuell forskning. I: *Jensen, R. (red.) Odlingslandskap och fångstmark. En vänbok till Klas-Göran Selinge. Riksantikvarieämbetet, fornminnesavdelningen.*
- Petré, B. 1980. Björnfällen i begravningsritualen – statusobjekt speglade regional skinnhandel? *Fornvännen 75.* Stockholm

Sigvallius, B. 1994. Funeral pyres. Iron age cremation in North Spånga. *Theses and papers in osteology 1*. Stockholm.

Szilvassy, J. 1988. Alterdiagnose am Skelett. I: *Knussman (ed), Antropologie. Handbuch der Vergleichenden Biologi des Mensch. Band 1, 1 Teil*. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.

Uino, P. 1997. Ancient Karelia. Archaeological studies. *Finska fornminesföreningens tidskrift 104*. Helsingfors.

Osteologisk analys. Bilaga

Benlistor för osteologiskt material från Muolaa, Tytärsaari, Sortavala (2 st material), Sakkola (2 st material) och Virolahti (2 st material). För artnamnet och benslaget anges både latinskt (kursiv stil) och svenskt namn. Vad gäller benens olika delar anges dessa enbart på latin eftersom svenska namn oftast saknas. Samtliga fragment är brända där ej annat anges. Samtliga fragment är räknade och vägda. De oidentifierade fragmenten är dock inte räknade i de fall de överstiger 10 st till antalet.

Ylä-Kuusaa, Muolaa NM 2744:22

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>mandibula</i> underkäke		1	2,1	
<i>Homo s</i> människa	<i>occipitale</i> nackben	<i>protuberantia occ.</i>	1	1,7	
<i>Homo s</i> människa	<i>frontale</i> pannben	varav 1 <i>arcus</i> <i>superciliaris</i>	2	2,6	
<i>Homo s</i> människa	<i>zygomaticum</i> okben	<i>proc.front</i> 1 dx, 1 sin	2	1,3	
<i>Homo s</i> människa	<i>vertebrae lumbales</i> ländkota	<i>proc.articularis</i>	1	2,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>scapula</i> skulderblad	<i>cavitas glenoidale</i>	1	3,5	
<i>Homo s</i> människa	<i>femur</i> lårben	<i>diafys</i>	7	27,3	
<i>Homo s</i> människa	<i>tibia</i> skenben	<i>diafys</i>	3	8,5	
<i>Homo s</i> människa	<i>humerus</i> överarmsben	<i>diafys</i>	3	4,7	
<i>Homo s</i> människa	<i>cranie</i> skallfragment	varav 8 med suturer	51	59,3	
<i>Homo s</i> Människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen	<i>diafyser</i>	30	49,8	
—	oidentifierat		—	28,5	

Kaunismäki, Tytärsaari NM 5424:2

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Ulna</i> armbågsben	<i>prox sin</i>	1	0,1	
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Tibia</i> skenben	<i>prox dx</i>	1	0,3	fuserad <i>prox</i>
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Radius</i> strålben	1 <i>dist dx</i> , 1 <i>prox</i>	1	0,3	fuserad <i>prox</i> och <i>dist</i>
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Vertebrae</i> kota		3	0,4	
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Talus</i> fotrotsben	hel <i>dx</i>	1	0,1	
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Tc</i> fotrotsben	hel <i>dx</i>	1	0,1	
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Phalanges I/II</i> tåben	8 hela, 5 <i>dist</i> , 2 <i>prox</i>	15	0,3	helt fuserade
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Dentes</i> tandfragment		1	0,6	
<i>Ovis aries/Capra hircus</i> Får/get	<i>Dentes</i> tandfragment		1	0,6	
—	oidentifierat		—	3,0	

Kaunismäki, Tytärsaari NM 5451:2

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Tibia</i> skenben	<i>prox epifys dx</i>	1	0,3	ofuserad <i>prox</i>
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Phalanges III</i> tåben	hel	1	0,1	
—	oidentifierat		—	2,9	

Kaunismäki, Tytärsaari NM 5451:5

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Pusa hispida</i> vikaresäl	<i>Humerus</i> överarmsben	<i>distal condyl sin</i>	1	4,8	klistrad, fuserad <i>dist</i>
Phocidae sp. säl, ej artbestämd	<i>Humerus</i> överarmsben	<i>prox</i>	2	3,9	här rör trol. från samma djur som benet ovan
—	oidentifierat		—	5,6	

Kaunismäki, Tytärsaari NM 5451:6

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Scapula</i> skulderblad	<i>facies auric.</i>	4	1,2	MIND=3
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Femur</i> lårben	<i>caput, dist condyl</i>	2	0,9	fuserad
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Tibia</i> skenben	<i>prox</i>	1	0,3	fuserad
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Ulna</i> armbågsben	<i>prox</i>	1	0,1	
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Talus</i> fotrotsben	<i>sin</i>	1	0,2	
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>T4</i> fotrotsben	hel	1	0,2	
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Calcaneus</i> fotrotsben	<i>1 dx, 1 sin</i>	2	0,2	MIND=2
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Metacarpus</i> mellanhandsben	<i>3 prox</i>	3	0,3	
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Metatarsus</i> mellanfotsben	<i>5 prox, 4 dist</i>	9	1,9	
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Phalanges</i> tåben	<i>3 hela, 1 dist</i>	4	0,5	fuserade
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Vertebrae</i> kota		9	1,4	
<i>Pusa hispida</i> vikaresäl	<i>Radius</i> strålben	<i>prox dx</i>	1	8,6	klistrad
<i>Pusa hispida</i> vikaresäl	<i>Scapula</i> skulderblad	<i>cavitas glen.+collum</i>	1	6,1	klistrad
<i>Pusa hispida</i> vikaresäl	<i>Humerus</i> överarmsbe	<i>prox sin</i>	1	4,9	klistrad
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Vertebrae cervicale</i> halskota		2	1,8	
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Vertebrae</i> kota		8	14,0	
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Ulna</i> armbågsben	<i>diaf dx</i>	1	1,5	
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Coxae</i> bäckenben	varav 1 del av <i>acetabulum</i>	2	3,6	
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Humerus</i> överarmsben	varav 1 <i>caput</i>	2	8,8	klistrad
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Ulna</i> armbågsben	<i>diaf</i>	2	3,6	

<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Metatarsus V</i> mellanfotsben nr V	båda <i>dist dx</i>	2	1,8	
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Metatarsus</i> mellanfotsben	<i>dist</i>	1	0,4	
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Phalanges</i> tåben	<i>anterior 2 dist, 1 prox</i>	3	2,4	fuserade
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Fibula</i> vadben	<i>diaf</i>	1	1,1	
–	oidentifierat		–	14,2	

Kaunismäki, Tytärsaari NM 5451:9

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Talus</i> fotrotsben	<i>dx</i>	1	0,2	
–	oidentifierat		–	2,4	
–	oidentifierat		–	0,9	obrönt

Kaunismäki, Tytärsaari NM 8703:9

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Lepus timidus</i> Hare	<i>Humerus</i> överarmsben	<i>dist</i>	1	1,1	obränd, möjligen bearbetad
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Phalanges I</i> tåben	<i>posterior, hel</i>	1	7,5	obrönt
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Phalanges I</i> tåben	<i>anterior, hel</i>	1	1,5	
<i>Phocidae sp.</i> säl, ej artbestämd	<i>Temporale</i> tinningsben		1	1,4	obrönt
<i>Ovis aries/Capra hircus?</i> Får/get?	<i>Dentes</i> tandfragment		2	1,9	obrönt

<i>Sus domesticus?</i> Svin?	<i>Temporale</i> tinningsben		1	4,0	
–	oidentifierat		4	4,7	
–	oidentifierat		4	4,6	obrönt

Kaunismäki, Tytärsaari NM 8812:2

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
–	oidentifierat		5	1,2	

Essaari Muurikanniemi, Virolahti NM 7424:11

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> Människa	<i>frontale</i> pannben		1	0,7	
<i>Homo s</i> Människa	<i>parietale</i> pannben				
<i>Homo s</i> Människa	<i>dentis</i> tänder	rötter	5	0,3	
<i>Homo s</i> Människa	<i>fibula</i> vadben	<i>diafys</i>	1	1,1	
<i>Homo s</i> Människa	<i>tibia</i> skenben	<i>diafys</i>	1	2,4	
<i>Homo s</i> Människa	<i>cranie</i> skallfragment		94	25,0	
<i>Homo s</i> Människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen				
–	oidentifierat		–	133,4	

Paatio Västervik, Virolahti NM 11 128:1

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> Människa	<i>cranie</i> skallfragment		4	0,9	
<i>Homo s</i> Människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		16	12,0	
–	oidentifierat		–	23,5	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7291:17

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> Människa	<i>cranie</i> skallfragment		4	2,8	
<i>Homo s</i> Människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		10	6,2	
–	oidentifierat		–	4,0	enstaka sotiga fragment

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:8

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> Människa	<i>cranie</i> skallfragment		3	1,7	
<i>Homo s</i> Människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		2	1,0	
<i>Equus c</i> Häst	<i>incisiv</i> frammand	rot	1	1,8	obränd
–	oidentifierat		–	0,4	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:10

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> Människa	<i>frontale</i> pannben	<i>arcus supraciliaris</i>	1	1,3	
<i>Homo s</i> Människa	<i>cranie</i> skallfragment		2	0,2	
<i>Homo s</i> Människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		1	0,6	
–	oidentifierat		–	1,6	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:13

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>phalanges I/II</i> tå/fingerben	<i>distal</i>	1	0,3	sotigt fragment
<i>Homo s</i> människa	<i>dentis</i> tänder	rötter	2	0,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		3	2,2	
–	oidentifierat		–	3,7	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:15

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>dentis</i> tand	del av rot	1	0,1	
–	oidentifierat		5	0,8	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:19

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
–	oidentifierat		4	0,6	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:25

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		9	7,4	
–	oidentifierat		–	2,7	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:31

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>cranie</i> skallfragment		2	0,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		3	3,3	
—	oidentifierat		—	0,8	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:33

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>cranie</i> skallfragment		1	0,5	
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		1	0,6	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:35

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
—	oidentifierat		—	0,8	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:39

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>cranie</i> skallfragment		3	1,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		1	1,7	
—	oidentifierat		—	0,5	

Lapinlahti Hennonmäki, Sakkola NM 7754:55

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>patella</i> knäskål		1	2,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>temporale</i> tinningsben	<i>dx, del av pars petrosa</i>	1	2,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>costae</i> revben		1	0,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>cranie</i> skallfragment		42	17,3	
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		8	7,1	
–	oidentifierat		–	5,4	

Lapinlahti Naskalinmäki, Sakkola NM 7901:47

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>radius</i> strålben	<i>diafys</i>	1	2,3	
<i>Homo s</i> människa	<i>cranie</i> skallfragment		1	0,7	
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		1	0,1	
–	oidentifierat		–	0,1	

Lapinlahti Naskalinmäki, Sakkola NM 7901:65

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>zygomaticum</i> okben	<i>dx proc.frontalis</i>	1	1,4	
<i>Homo s</i> människa	<i>frontale</i> pannben	<i>1 sin proc.zyg., 2 margo supra orbitalis</i>	3	2,1	
<i>Homo s</i> människa	<i>temporale</i> tinningsben	<i>2 sin varav 1 pars petrosa, 1 dx pars petrosa, 2 proc. zygomaticum</i>	5	6,6	
<i>Homo s</i> människa	<i>dentis</i> tänder	del av rot	1	0,1	
<i>Homo s</i> människa	<i>maxilla</i> överkäke	med <i>alveoler</i>	1	0,2	
<i>Homo s</i>	<i>mandibula</i>	4 med <i>alveoler</i> , 1	5	2,7	

människa	underkäke	<i>proc.coronoideus</i>			
<i>Homo s</i> människa	<i>vertebrae</i> kotor		2	0,3	
<i>Homo s</i> människa	<i>costae</i> revben	<i>corpus</i>	2	1,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>humerus</i> överarmsben	<i>diafys</i>	1	2,1	
<i>Homo s</i> människa	<i>cranie</i> skallfragment	varav 6 med <i>suturer</i>	217	101,6	
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		123	147,6	
<i>Ursus actos</i> björn	<i>phalanges III</i> klo	nästan hel	1	2,0	
<i>Ovis aries</i> <i>/Capra hircus</i> får/get	<i>dentes</i> tandfragment		1	1,1	obränt
<i>animale</i> djur	<i>costae</i> revben		1	0,2	obränt
–	oidentifierat		10	2,2	obränt
–	oidentifierat		–	388,5	

Nukuttalahti, Sortavala NM 10 822:4

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>temporale</i> tinningsben	<i>2 pars petrosa</i> varav 1 <i>sin</i> , 1 <i>fossa mandibularis</i>	3	5,4	
<i>Homo s</i> människa	<i>occipitale</i> nackben		1	1,5	
<i>Homo s</i> människa	<i>zygomaticum</i> okben	<i>dx proc.frontalis</i>	1	0,9	
<i>Homo s</i> människa	<i>frontalis</i> pannben	<i>arcus supra ciliaris</i>	1	0,5	
<i>Homo s</i> människa	<i>mandibula</i> underkäke	1 <i>sin caput</i> , 2 med <i>alveoler</i>	3	1,8	
<i>Homo s</i> människa	<i>maxilla</i> överkäke	med <i>alveoler</i>	2	0,7	
<i>Homo s</i> människa	suturalben	helt	1	0,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>dentes</i> tänder	rotfragment	3	0,1	
<i>Homo s</i> människa	<i>radius</i> strålben	2 <i>caput</i> , 1 <i>sin distal</i>	3	2,0	fuserad proximalt och distalt
<i>Homo s</i> människa	<i>fibula</i> vadben	<i>distal</i>	1	1,8	fuserad distalt

<i>Homo s</i> människa	<i>humerus</i> överarmsben	<i>caput</i>	2	3,4	proximal epifys
<i>Homo s</i> människa	<i>femur</i> lårben	3 <i>distal</i> , 1 <i>diafys</i>	4	7,8	
<i>Homo s</i> människa	<i>costae</i> revben	<i>corpus</i>	5	2,1	
<i>Homo s</i> människa	<i>coxae</i> bäckenben	del av <i>acetabulum</i>	1	1,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>naviculare</i> båtben		1	1,8	
<i>Homo s</i> människa	<i>metacarpus</i> mellanhandsben	<i>distal</i>	1	0,6	fuserad distalt
<i>Homo s</i> människa	<i>phalanges</i> fingerben	varav 2 <i>distal</i> , 1 <i>proximal</i>	4	1,1	ofuserad proximalt
<i>Homo s</i> människa	<i>atlas</i> första halskotan	<i>proc.articularis</i>	1	0,8	
<i>Homo s</i> människa	<i>vertebrae cervikales</i> halskota		3	1,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>cranie</i> skallfragment	varav 17 med suturer	174	91,3	
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		60	70,7	
–	oidentifierat		–	129,5	

Hernämäki, Sortavala NM 11 126:10

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>temporale</i> tinningsben	proc.mastoideus	1	0,6	
<i>Homo s</i> människa	<i>zygomaticum</i> okben	dx proc.frontalis	1	0,7	
<i>Homo s</i> människa	<i>occipitale</i> nackben		2	2,1	
<i>Homo s</i> människa	<i>scapula</i> skulderblad		1	1,1	
<i>Homo s</i> människa	<i>costae</i> revben	corpus	2	1,4	
<i>Homo s</i> människa	<i>tibia</i> skenben	diafys	2	3,0	
<i>Homo s</i> människa	<i>femur</i> lårben	diafys	4	11,1	

<i>Homo s</i> människa	<i>cranie</i> skallfragment		64	43,6	
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		58	77,8	
—	oidentifierat		—	96,4	

Hernämäki, Sortavala NM 10 904:17

Art	Benslag	Del/sida	Antal fragment	Vikt i gram	Övrigt
<i>Homo s</i> människa	<i>temporale</i> tinningsben	varav 1 <i>sin pars petrosa</i>	3	3,3	
<i>Homo s</i> människa	<i>frontale</i> pannben	varav 1 <i>sin margo supra orbitalis</i>	3	2,1	
<i>Homo s</i> människa	<i>mandibula</i> underkäke	med <i>alveoler</i>	1	0,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>dentes</i> tänder	rötter	3	0,5	1 rot har helt sluten rotkanal
<i>Homo s</i> människa	<i>vertebrae cervikales</i> halskotor	<i>corpus</i>	1	0,6	<i>corpus</i> helt fuserade
<i>Homo s</i> människa	<i>costae</i> revben	<i>corpus</i>	1	0,2	
<i>Homo s</i> människa	<i>phalanges I/II</i> fingerben	<i>distal</i>	1	0,9	
<i>Homo s</i> människa	<i>tibia</i> skenben	<i>diaphys</i>	1	1,8	
<i>Homo s</i> människa	<i>cranie</i> skallfragment	varav 16 med suturer	220	97,1	
<i>Homo s</i> människa	<i>ossa longa</i> fragment från de långa rörbenen		131	121,3	
<i>Ursus actos</i> björn	<i>phalanges III</i> klo	nästan hel, något skadad i spetsen	1	0,9	
<i>Canis familiaris?</i> hund?	<i>femur</i> lårben	<i>distal condyl</i>	1	0,3	
<i>animale</i> djur	<i>costae</i> revben	<i>corpus</i>	1	0,4	troligen ett hunddjur
—	oidentifierat		—	329,4	